

ทางสายกลาง ภูมิปัญญาของศาสนาเพื่อการสร้างวัสดุ สำหรับงานเครื่องประดับร่วมสมัย*

THE MIDDLE PATH: RELIGIOUS WISDOM IN CREATING INNOVATIVE MATERIAL FOR CONTEMPORARY JEWELRY

อรอุมา วิชัยกุล

Onuma Wichaikul

สุภาวี ศรินคราภรณ์

Supavee Sirinkraporn

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Silpakorn University, Thailand

Email: onn.wichaikul@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวคิดของหลักทางสายกลางเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การสร้างวัสดุสำหรับงานเครื่องประดับร่วมสมัย 2) สร้างวัสดุจากทรัพยากรเหลือใช้ด้วยกระบวนการที่พอประมาณภายใต้แนวคิดของหลักทางสายกลาง งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยทางศิลปะ (Theoretical Practice) ผลการวิจัยพบว่า ทางสายกลางเป็นหลักปฏิบัติแห่งความพอดี พอประมาณ ผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องรู้จุดหมาย รู้เหตุผล รู้ปัญหาของตน และดำเนินการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายนั้นอย่างพอเหมาะพอดี จึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างวัสดุสำหรับงานเครื่องประดับร่วมสมัย เพื่อกระตุ้นเตือนให้เกิดการผลิตและบริโภคที่สมเหตุผล ไม่ยึดติดกับวัตถุนิยม สร้างสมดุลระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยการนำทรัพยากรธรรมชาติในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 พื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย เช่น หล้าแฝก เปลือกข้าวโพด และใบตองแห้ง มาแปรรูปร่วมกับผงพลาสติกเหลือใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างประโยชน์อย่างสูงสุดจากทรัพยากร ด้วยกระบวนการที่พอประมาณ ฟังพาดตนเองได้ด้วยการใช้อุปกรณ์ในครัวเรือน คือ การใช้ความร้อนจากเตารีด รีดประสานวัสดุทั้ง 2 ประเภทเข้าด้วยกันแทนการใช้กาบ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการผลิตด้วยเครื่องมือในการทำเครื่องประดับได้อย่างเหมาะสม จนได้ผลลัพธ์ด้านวัสดุที่มีคุณค่า และมีศักยภาพทางด้านสี สัน ด้านความหนา และด้านความแข็งแรง เหมาะสมต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในงาน

* Received 9 August 2021; Revised 20 December 2021; Accepted 27 December 2021



เครื่องประดับร่วมสมัย โดยมุ่งหวังให้วัสดุและกระบวนการผลิตเป็นเครื่องมือสื่อสารแนวความคิด สามารถสร้างความพึงพอใจทางความงามควบคู่ไปกับการพัฒนาจิตใจและกระตุ้นการบริโภคด้วยปัญญาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืนตามหลักของทางสายกลาง

คำสำคัญ: ทางสายกลาง, วัสดุ, เครื่องประดับร่วมสมัย

Abstract

The Objectives of this research article were to 1) study principles of the middle path toward creating innovative material for contemporary jewelry design 2) create alternative material from leftover resources with reasonable practice under the concept of the middle path. This research is considered qualitative research with the method of theoretical practice. The research result indicates that the middle path is a reasonable practice for practitioners to understand their objective, rationality, obstacle and considerable practice to achieve that goal. These principles become the conceptual framework in creating innovative material for contemporary jewelry design. The aim is to encourage rationality in production and consumption, not hold onto materialism, and balance coexistence between human beings and the natural environment. The natural fibers from the Royal Projects of the late King Bhumibol Adulyadej in western Thailand, like vetiver grass, corn husk, and dried banana leaf, were brought to experiment with the leftover plastic bags to maximize the result from existing resources. The process is moderate, independently achieve with household tools and jewelry- making equipment. The two different materials were melted together by the iron's heat instead of glue. The outcome is a valuable material with quality in colors, thickness, and hardness that suitable to employ in contemporary jewelry design and making. Creating this innovative material aims to become a tool for communicating that aesthetic appreciation is concordance with cognitive development. Encouraging intellectual consumption is for a better and more sustainable quality of life according to the middle path's principles.

Keywords: The Middle Path, Material, Contemporary Jewelry

บทนำ

จากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เน้นการพัฒนาปัจจัยภายนอกเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจระบบทุนนิยมที่พยายามสรรค์สร้างนวัตกรรม เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวก



สะดวกอย่างมากมายให้กับมนุษย์ ซึ่งมีผลต่อการหมุนเวียนของระบบสินค้าและบริการ เงินทุน คน ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาการทางความคิดต่าง ๆ ที่ทำให้มนุษย์ต้องศึกษาและเรียนรู้การปรับตัวอย่างรู้เท่าทันสภาพการณ์และมีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีงามเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน (ธนภูมิ พุ่มจันทร์, 2562) ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงมีความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้ และได้รับการปลูกฝังในเรื่องของการผลิตและการบริโภคที่มีความพอดี มีความสมดุลสมผล ที่ไม่ใช่เรื่องของความพึงพอใจเป็นที่ตั้ง แต่จะต้องคำนึงถึงการใช้นิเวศและทรัพยากร บำบัดความต้องการเพื่อให้ได้รับความพอใจโดยเกิดคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น กล่าวคือ ไม่ทำลายคุณภาพชีวิตของตน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสังคมและสภาพแวดล้อม ที่ปัจจุบันเรียกว่าระบบนิเวศ (วัดญาณเวศกวัน, 2550)

ปัจจุบัน ทางสายกลาง อันเป็นพุทธปรัชญาได้ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ในหลากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และจริยธรรม โดยจัดรวมเข้ากับศีล อันเป็นความปกติ สมบัติ คือ ความตั้งใจมั่นคง และปัญญา คือ ความรอบรู้ (พระมหาวรเดชา อคฺคเตโช, 2558) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินตามทางสายกลางในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ได้ทรงพระราชทานเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติสู่การพึ่งพาตนเองได้ของประชาชนคนไทยในทุกกระดับ ได้ถูกใช้เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฉบับที่ 9 - 12 (พ.ศ. 2545 - 2564) เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) สะท้อนให้เห็นว่าทางสายกลางเป็นภูมิปัญญาทางศาสนาที่มีคุณค่า สามารถนำพาให้มนุษย์มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้อย่างแท้จริง เมื่อประเทศถูกพัฒนาและขับเคลื่อนด้วยทางสายกลางไปสู่ความยั่งยืนเช่นนี้เองจึงทำให้มนุษย์หันมาสนใจการใช้ชีวิตที่สมดุล ผลิตและบริโภคสินค้าที่ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม นอกจากสินค้าจะมีคุณภาพแล้วยังเสริมสร้างคุณภาพชีวิตไปพร้อมๆกัน อีกทั้งการเข้าถึงประสบการณ์และเรื่องราวของสินค้านั้น ๆ ปัจจุบันจึงมีงานออกแบบและงานวิจัยด้านวัสดุมากมายที่เชื่อมโยงมนุษย์เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยการคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและยังรวมไปถึงการคำนึงถึงสังคมหรือคนในชุมชนที่อยู่อาศัย คือ แนวคิดการออกแบบอย่างยั่งยืน (Sustainable Design) (ปรัชญ์ หาญกล้า, 2557)

การออกแบบอย่างยั่งยืนเพื่อการบริโภคอย่างพอประมาณ และสมดุลผลได้ส่งอิทธิพลต่อการออกแบบเครื่องประดับ ซึ่งจัดอยู่ในงานประยุกต์ศิลป์ที่มุ่งเน้นประโยชน์ใช้สอยควบคู่ไปกับคุณค่าทางจิตใจ เครื่องประดับเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์มาอย่างยาวนาน โดยมีปัจจัยพื้นฐานมาจากความเชื่อ ศิลปวัฒนธรรม รสนิยม ตลอดจนลักษณะทางภูมิศาสตร์ และการเมืองการปกครองของประเทศหรือดินแดนนั้น ๆ (มูลนิธิโครงการ



สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2559) แสดงออกผ่านการใช้วัสดุมีค่า เช่น โลหะทองคำ อัญมณี แก้วสีชนิดต่าง ๆ และใช้ทักษะทางฝีมืออันประณีต พัฒนาการของงานเครื่องประดับ ขยับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กับเศรษฐกิจ สังคม และวิถีชีวิตของมนุษย์ ดังนั้นจึงเกิดการแสวงหา แนวทางใหม่ของศิลปินและนักออกแบบ ส่งผลให้บทบาทของเครื่องประดับในปัจจุบันสะท้อน ถึงแนวความคิดอันกระตุ้นให้เกิดปัญญา และความยั่งยืนในการใช้ชีวิตผ่านการประดับตกแต่ง ร่างกาย มากกว่าเรื่องของมูลค่าทางวัตถุ แต่เป็นการนำเสนอความงามที่มีเนื้อหาสาระทาง ความคิด หรือที่เรียกว่า เครื่องประดับร่วมสมัย อันเป็นงานสร้างสรรค์ที่ถูกผลิตขึ้นโดยมีเนื้อหา ที่มีพื้นฐานของบริบทสมัยปัจจุบันเป็นตัวขับเคลื่อน เพื่อสะท้อนบริบทแห่งยุคสมัยนั้น มีการประยุกต์ และผสมผสานศิลปะสมัยเก่าและสมัยใหม่เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่ทัน กระแสนิยม มีการเชื่อมโยงศาสตร์ศิลปะเข้ากับศาสตร์แขนงอื่น ๆ ได้อย่างกลมกลืนไปกับยุค สมัย เครื่องประดับร่วมสมัยจึงเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเรื่องราวตามมุมมองของศิลปิน โดยอาจมีจุดมุ่งหมายเพื่อกล่อมเกลาสังคม เพื่อสื่อสารกับสังคมให้เกิดการตระหนักถึงการ เปลี่ยนแปลงรอบตัว (สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย, 2560)

งานวิจัยนี้จึงต้องการสร้างวัสดุสำหรับงานเครื่องประดับร่วมสมัย โดยนำหลักของทาง สายกลางมาเป็นกรอบแนวคิดในกระบวนการผลิต คือ การผลิตด้วยความพอประมาณ สมเหตุสมผล ใช้กระบวนการที่พึ่งพาตนเองได้ขณะที่ไม่ปฏิเสธเทคโนโลยีการผลิต ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม ด้วยการนำวัสดุธรรมชาติเหลือใช้ใน ภาคการเกษตรภายใต้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 พื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย เช่น กล้วยแฝก เปลือกข้าวโพด ใบตองแห้ง และ วัสดุเหลือใช้ในชีวิตประจำวันประเภทพลาสติก ซึ่งเป็นวัสดุที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโลก มาอย่างต่อเนื่อง วัสดุทั้ง 2 ประเภทนี้จะถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการแปรสภาพ และพัฒนารูปลักษณะจนเกิดผลลัพธ์ด้านวัสดุที่มีศักยภาพเพียงพอ และเหมาะสมต่อการนำไป ประยุกต์ใช้ในงานเครื่องประดับร่วมสมัย ที่ศิลปินและนักออกแบบสามารถนำไปประยุกต์ใช้ สร้างสรรค์ผลงานเพื่อกระตุ้นเตือนให้เกิดการบริโภคอย่างมีจิตสำนึก พอประมาณ พอดี ตระหนักถึงประโยชน์การใช้สอยเพื่อความพึงพอใจทางความงามในการประดับตกแต่ง ร่างกายควบคู่ไปกับการพัฒนาจิตใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดของหลักทางสายกลางที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การสร้างวัสดุ สำหรับงานเครื่องประดับร่วมสมัย
2. สร้างวัสดุจากทรัพยากรเหลือใช้ด้วยกระบวนการที่พอประมาณภายใต้แนวคิดของ หลักทางสายกลาง



วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยทางศิลปะ (Theoretical Practice) เป็นการศึกษาหรือการค้นคว้าอย่างมีระบบด้วยวิธีวิทยาการวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลคำตอบ หรือข้อสรุปรวมที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการหรือเอื้อต่อการนำวิชาการนั้นไปประยุกต์ (ปรีชา เถาทอง, 2557) มีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ด้านเนื้อหาทางแนวความคิด

ศึกษา ทบทวนวรรณกรรม วิเคราะห์เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักทางสายกลาง หรือ มัชฌิมาปฏิปทา ในทางพระพุทธศาสนา และการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และประเทศชาติที่ตรงจุดเหมาะสมพอดีให้ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมาย ตลอดจนการนำไปประยุกต์ใช้ในงานศิลปะและการออกแบบ เพื่อนำผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างวัสดุสำหรับงานเครื่องประดับร่วมสมัย

2. ด้านกระบวนการสร้างวัสดุ

2.1 ลงพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 พื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย เพื่อค้นหาวัสดุธรรมชาติเหลือใช้ โดยคัดเลือกโครงการที่เคยประสบปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการเกษตร ปัญหาพื้นที่ทำกิน และปัญหาการสร้างเครือข่ายชุมชน ซึ่งได้รับการพัฒนาด้วยหลักของความพอประมาณจากการทรงงานภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 จนเห็นผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม คือ 1) โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรม เขาชะงุ้ม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ 2) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 3) ศูนย์สาธิตพืชไร่และพืชสวนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.2 รับบริจาคถุงพลาสติกเหลือใช้ ประเภทโพลีเอทิลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ (Low density polyethylene, LDPE) ที่มักพบในการใช้งานประเภทถุงหิ้วสีขุ่น เนื่องจากมีความยืดหยุ่น ทนความร้อนได้ไม่มากนัก สามารถหลอมละลายได้ด้วยการให้ความร้อนจากห่อพักนักศึกษาในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม จำนวน 3 แห่งใช้ระยะเวลา 60 วัน เนื่องจากถุงพลาสติกเป็นวัสดุที่มีผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมโลกอย่างต่อเนื่องยาวนาน และทิศทางการออกแบบอย่างยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 ต่างมุ่งเน้นงานออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนขยะพลาสติกให้มีมูลค่าด้วยการวางแผนกระบวนการผลิตที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2.3 การสร้างสรรค์วัสดุ

2.3.1 การแปรรูปวัสดุ โดยมีตัวแปรควบคุม คือ การใช้อุปกรณ์ประเภทเครื่องปั่นอาหารโอบตแห้งที่มีกำลัง 600 วัตต์ บดเส้นใยให้ละเอียด ด้วยความเร็ว 5000 - 6000 รอบต่อนาที ใช้ระยะเวลานาน 90 วินาที ให้เส้นใยมีความละเอียด และใช้เครื่อง



รีดหรือเตารีดในระดับอุณหภูมิ 150 - 155 องศาเซลเซียส รีดด้วยระยะเวลา 1 นาทีต่อจำนวนถุงพลาสติก 1 ชั้น ความร้อนจากเตารีดทำให้ถุงพลาสติกหลอมละลายประสานเข้ากับเส้นใยธรรมชาติ โดยมี 1) ปริมาณของเส้นใยธรรมชาติ และ 2) ปริมาณของถุงพลาสติกเป็นตัวแปรต้นที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ด้านสีสน ความหนา และความแข็งแรงของวัสดุ หรือที่เรียกว่าตัวแปรตาม

2.3.2 การพัฒนารูปลักษณะของวัสดุด้วยการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในงานเครื่องประดับ อันแสดงให้เห็นถึงการผลิตัวอย่างพอประมาณ สามารถพึ่งพาตนเองได้ ในขณะที่ไม่ปฏิเสธเทคโนโลยีหรือเครื่องจักร 1) เครื่องรีดแผ่นโลหะ 2) เครื่องรีดลวดโลหะ เพื่อเปลี่ยนรูปลักษณะของวัสดุให้เหมาะสมต่อการนำไปใช้

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแนวคิดของหลักทางสายกลาง เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การสร้างวัสดุสำหรับงานเครื่องประดับร่วมสมัย

จากการศึกษามัชฌิมาปฏิปทา หรือทางสายกลางในศาสนาพุทธ คือ การไม่ยึดถือสุดทางทั้ง 2 ได้แก่ อัตตถิกลิขิตโยค คือ การประกอบตนเองให้ลำบากเกินไป กามสุขัลลิกานุโยค คือ การพัวพันในกามในความสบาย ทางสายกลางเป็นแนวทางปฏิบัติที่ไม่สุดโต่งไปในทางอุดมการณ์ใดอุดมการณ์หนึ่งจนเกินไป จะต้องมีความสมดุล ความเหมาะสม ความเสมอความพอดี ในพระพุทธศาสนาจะต้องมีสมตา คือ ความสมดุล เป็นความสมดุลระหว่างวิริยะกับสมาธิ และความพอดีระหว่างศรัทธากับปัญญา โดยมีสติเป็นเครื่องควบคุม ความแน่นอนของทางสายกลางนั้นอยู่ที่ความมีจุดหมาย หรือ เป้าหมายที่แน่ชัด เมื่อมีเป้าหมายหรือจุดหมายที่แน่นอนแล้ว ทางที่นำไปสู่จุดหมายนั้น หรือการกระทำที่ตรงจุด พอเหมาะพอดีจะให้ผลตามเป้าหมาย นั้นแหละ คือ ทางสายกลาง เช่น การดำเนินทางสายกลางเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมและลดการเบียดเบียนธรรมชาตินั้น เป็นการดำเนินอยู่บนวิถีความพอเพียงของทุกสิ่ง คือ ไม่ให้มากเกินไป และไม่ให้น้อยเกินไป ทางสายกลางจึงมิใช่เป็นเรื่องประโยชน์เฉพาะบุคคลที่จะพ้นทุกข์เท่านั้น แต่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดระบบการเมือง อันเป็นผลของมหาชนทั้งสังคมได้ สำหรับในทางพุทธเศรษฐศาสตร์ ทางสายกลางกับการผลิตและบริโภค ตามหลักของมัชฌิมาปฏิปทาจำเป็นต้องมีพื้นฐานทางปัญญาระดับหนึ่ง ดังนั้นปัญญาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การผลิตและบริโภคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด คือ ใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด ขณะเดียวกันก็ให้ผลครบถ้วนตามเป้าหมายที่พึงปรารถนา

พุทธปรัชญาแห่งทางสายกลางนี้ได้ถูกอัญเชิญเป็นแผนแม่บทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศไทย ด้วยการสร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติ เช่น เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และด้านคุณธรรมจริยธรรม จนได้รับการเชิดชูเป็นอย่างสูงจากองค์การสหประชาชาติว่าเป็นปรัชญาที่มีประโยชน์ต่อประเทศไทยและนานาประเทศ และสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกยึดเป็นแนวทางสู่การพัฒนาประเทศตนแบบยั่งยืน แนวทางการพัฒนาอย่าง



ยังยืนนี้ได้ส่งอิทธิพลไปสู่งานศิลปะและการออกแบบ โดยมีจุดหมายเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจ ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เกิดการผลิตและบริโภคอย่างพอประมาณ และสมดุล ยกตัวอย่างผลงานที่แสดงออกถึงหลักของทางสายกลาง อันเป็นสถาปัตยกรรมแห่งความพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 คือ วัดพระราม 9 กาญจนาภิเษก เป็นการออกแบบและสร้างโดยมีจุดมุ่งหมายให้เป็นสถาปัตยกรรมที่มีขนาดเหมาะสม เรียบง่าย ประหยัด ทว่ายังคงความสง่างามตามเอกลักษณ์ และลักษณะของสถาปัตยกรรมไทย เหมาะสมในที่นี่หมายถึง เหมาะสม พอประมาณกับประโยชน์ใช้สอยตามเป้าประสงค์ที่แท้จริงทางศาสนา สอดคล้องกับลักษณะทางสังคม วิถีชีวิตของคนในสังคมโดยรวม

ธุรกิจออกแบบและผลิตงานศิลปะประดับตกแต่ง ที่ทำจากเศษเหล็กเหลือใช้จากโรงงานอุตสาหกรรมโดย ศรุตฯ เกียรติภาคภูมิ (PiN Metal Art) เป็นการสร้างธุรกิจโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ สร้างคุณค่าให้กับเศษเหล็กในโรงงาน และดำเนินธุรกิจให้เติบโตอย่างพอประมาณและแบ่งปัน พอประมาณและแบ่งปัน คือ การค่อยๆเติบโตไปตามกำลัง ตามศักยภาพของตนและบุคลากรที่ช่วยกันเสริมสร้างกำลังความรู้ ในขณะเดียวกันก็ให้พวกเขากลับไปด้วย ศรุตฯได้ให้ทรรศนะว่า การพึ่งพาตัวเองเป็นสิ่งที่ดี ไม่ต้องไปรบกวนใคร แต่ในโลกความเป็นจริง เราต่างคนต่างพึ่งพากัน ช่วยกันพัฒนา แลกเปลี่ยนความรู้ แบ่งปัน และสร้างสรรค์ไปด้วยกัน

การออกแบบผลงานเครื่องประดับร่วมสมัยโดยคณาจารย์ภาควิชาออกแบบเครื่องประดับ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ด้วยการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากวัสดุเหลือใช้ภายในฟาร์มเกษตรอินทรีย์ ของวิสาหกิจชุมชน ทropicคานาออยล์ จังหวัดนครปฐม เช่น การนำเปลือกไข่ ขนไก่ที่ร่วงหล่นภายในฟาร์ม ไยมะพร้าวที่เหลือเศษจากการเพราะปลูกมาสร้างคุณค่าใหม่เพื่อการประดับตกแต่งร่างกาย เป็นการสร้างความงามควบคู่ไปกับการสื่อสารถึงการอยู่ร่วมกันของคนและธรรมชาติแวดล้อม

จึงสรุปได้ว่า ทางสายกลาง เป็นหลักปฏิบัติแห่งความพอดี พอประมาณ ผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องรู้จุดหมาย รู้เหตุผล รู้ปัญหาของตน และดำเนินการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายนั้นอย่างพอเหมาะพอดี ไม่สุดโต่งไปทางใดทางหนึ่ง ทางสายกลางนี้จึงเป็นทางแห่งความรู้ และความมีเหตุผล ผลการศึกษาในข้างต้นจึงนำไปสู่การสร้างแนวคิดที่เชื่อมโยงไปสู่การสร้างวัสดุสำหรับงานเครื่องประดับร่วมสมัย ดังนี้

1.1 กำหนดจุดหมาย และปัญหา คือ ต้องการสร้างวัสดุเพื่องานเครื่องประดับร่วมสมัย ที่สามารถพัฒนาจิตใจและกระตุ้นการบริโภคด้วยปัญญาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน เพื่อกระตุ้นเตือนถึงปัญหาการบริโภคที่เกินพอดี สังคมแห่งวัตถุนิยม ขาดสมดุลระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม



1.2 ดำเนินการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายนั้นอย่างพอเหมาะพอดี คือ เลือกใช้ทรัพยากรประเภทวัสดุธรรมชาติเหลือใช้ และประเภทพลาสติกเหลือใช้ที่สะท้อนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเป็นทิศทางของงานออกแบบที่เป็นกระแสต่อเนื่องอย่างยาวนานในโลกปัจจุบัน และมีกระบวนการสร้างสรรค์ที่พอประมาณ พึ่งพาตนเองได้ และพึ่งพาเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

1.3 ได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่พึงปรารถนา คือ ได้วัสดุที่ประหยัดต้นทุนในการผลิต แต่สามารถสร้างประโยชน์สูงสุดด้านทรัพยากรสำหรับการใช้งานในหน้าที่ใหม่ในรูปแบบของงานเครื่องประดับที่ใช้ตกแต่งร่างกายให้เกิดความสวยงาม อีกทั้งเป็นเครื่องมือในการสะท้อนมุมมองของนักออกแบบ เพื่อสื่อสารกับสังคมอันกระตุ้นให้เกิดการบริโภคที่สมเหตุสมผล มองเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม วัสดุจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคหรือผู้สวมใส่เครื่องประดับร่วมสมัยได้รับมากกว่าความพึงพอใจแต่ควรได้รับการพัฒนาจิตใจและกระตุ้นให้เกิดปัญญาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีกรอบแนวคิดในการสร้างวัสดุสำหรับงานเครื่องประดับ ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการสร้างวัสดุสำหรับงานเครื่องประดับร่วมสมัย



2. ผลการสร้างวัสดุจากทรัพยากรเหลือใช้ด้วยกระบวนการที่พอประมาณภายใต้แนวคิดของหลักทางสายกลาง

ผลลัพธ์ด้านการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยกระบวนการที่พอประมาณพึ่งพาตนเองได้ และพึ่งพาเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม คือ นำวัสดุธรรมชาติเหลือใช้ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้แก่ หญ้าแฝก พืชที่ช่วยกักเก็บน้ำและความชื้นไว้ในดิน มีการตัดใบทิ้งเพื่อเร่งให้รากมีความยาว เปลือกข้าวโพด เป็นส่วนที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตของพืชไร่ที่ปลูกไว้เพื่อพัฒนาหน้าดิน ใบตองแห้ง ที่แห้งคาต้นจนกลายเป็นปุ๋ยบำรุงดิน พบจากการปลูกกล้วยในระบบเกษตรผสมผสาน เมื่อปั่น บด ให้วัสดุตั้งกล่ามีความละเอียด จะเห็นถึงสีที่แตกต่างของพืชแต่ละชนิดอย่างชัดเจน ดังภาพที่ 2 คือ ก) สีเขียว จากหญ้าแฝก ข) สีเหลืองอ่อน จากเปลือกข้าวโพด และ ค) สีน้ำตาลเข้ม จากใบตองแห้ง



ภาพที่ 2 ผลลัพธ์จากการปั่น บด วัสดุเหลือใช้ประเภทเส้นใยธรรมชาติ

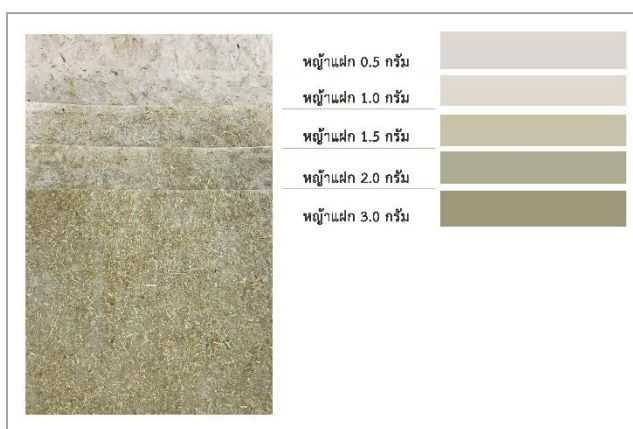
ถุงพลาสติกเหลือใช้ประเภทโพลีเอทิลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ หรือถุงหิ้วสีซุ่นที่ได้รับบริจาคจากหอพักนักศึกษาในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จำนวน 3 แห่ง ใช้ระยะเวลา 60 วัน ได้รับถุง จำนวน 960 ใบ แสดงให้เห็นว่าถุงพลาสติกเป็นวัสดุเหลือใช้ที่มีเป็นจำนวนมากในที่พักอาศัย เมื่อมีช่องทางในการนำถุงพลาสติกเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้พักอาศัยในหอพักจึงให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สะท้อนถึงทัศนคติของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของคนในปัจจุบัน



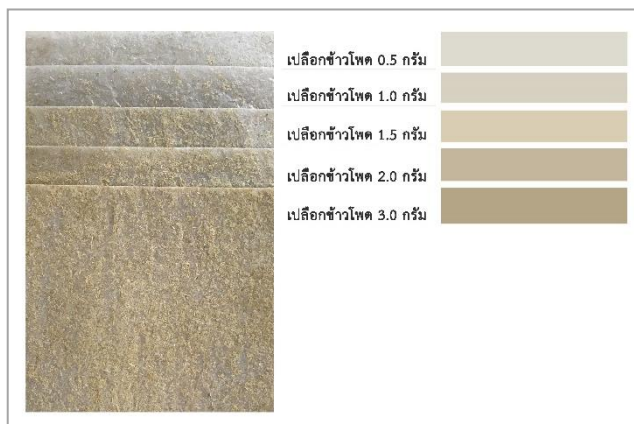
ภาพที่ 3 ถุงพลาสติกเหลือใช้ประเภทโพลีเอทิลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ

ผลลัพธ์จากการแปรสภาพวัสดุ โดยนำวัสดุธรรมชาติที่บดจนละเอียด และถุงพลาสติกมาประสานเข้าด้วยกันโดยใช้เตารีดในระดับอุณหภูมิ 150 - 155 องศาเซลเซียส รีดด้วยระยะเวลา 1 นาทีต่อจำนวนถุงพลาสติก 1 ชิ้น ความร้อนจากเตารีดทำให้ถุงพลาสติกหลอมละลายทำให้วัสดุประสานติดกันแทนการใช้กาว แสดงถึงการใช้วิธีการที่เรียบง่าย พอประมาณ พึ่งพาตนเองได้ในกระบวนการผลิต และไม่เปื้อนเปื้อนทรัพยากรธรรมชาติ จนได้ผลลัพธ์ด้านวัสดุ ดังนี้

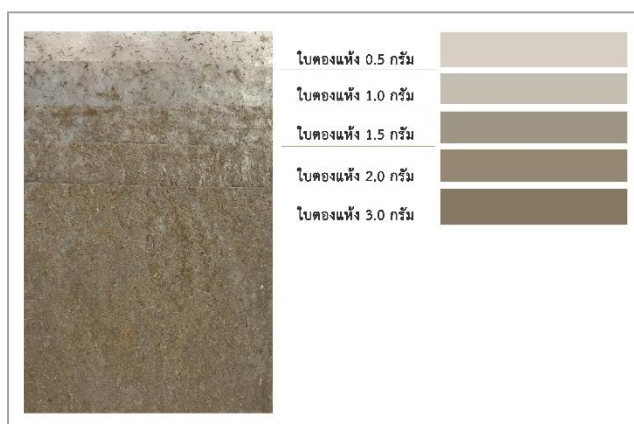
2.1 ผลลัพธ์ด้านสี จากการใช้ถุงพลาสติกขนาด 20 x 20 เซนติเมตร จำนวน 24 ชิ้น น้ำหนัก 28 กรัม และใช้ปริมาณเส้นใยธรรมชาติน้ำหนัก 0.5 กรัม / 1.0 กรัม / 1.5 กรัม / 2.0 กรัม / 3.0 กรัม ตามลำดับ ผลลัพธ์ คือ วัสดุมีค่าน้ำหนักของสีที่เพิ่มขึ้นตามปริมาณของเส้นใยธรรมชาติที่เพิ่มขึ้น ดังภาพที่ 4 - 6



ภาพที่ 4 ผลลัพธ์ด้านสีของหญ้าแฝก



ภาพที่ 5 ผลลัพธ์ด้านสีของเปลือกข้าวโพด



ภาพที่ 6 ผลลัพธ์ด้านสีของใบตองแห้ง

2.2 ผลลัพธ์ด้านความหนา วัสดุมีความหนาที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนชั้นของ
ถุงพลาสติก และปริมาณของเส้นใยธรรมชาติที่เพิ่มขึ้น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลลัพธ์ด้านความหนาของวัสดุ

ถุงพลาสติก 20 x 20 เซนติเมตร <u>ปริมาณคงที่</u>	วัสดุธรรมชาติ	ผลลัพธ์ด้านความ หนา
24 ชั้น	1 กรัม	1.2 มิลลิเมตร
24 ชั้น	3 กรัม	1.5 มิลลิเมตร
24 ชั้น	5 กรัม	1.9 มิลลิเมตร
ถุงพลาสติก 20 x 20 เซนติเมตร	วัสดุธรรมชาติ <u>ปริมาณคงที่</u>	ความหนา
36 ชั้น	5 กรัม	2.5 มิลลิเมตร
48 ชั้น	5 กรัม	3.2 มิลลิเมตร
60 ชั้น	5 กรัม	3.9 มิลลิเมตร



2.3 ผลลัพธ์ด้านความแข็งแรงและเหนียว เป็นการประยุกต์เครื่องมืออันเป็นเทคโนโลยีการผลิตในงานเครื่องประดับเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปลักษณ์ของวัสดุให้เหมาะสมกับการนำไปใช้สำหรับงานเครื่องประดับร่วมสมัย คือ วัสดุชนิดแผ่นสามารถยืดขยายได้ด้วยการใช้แรงกดจากเครื่องรีดแผ่นโลหะในงานเครื่องประดับ วัสดุประเภทเส้นสามารถยืดให้ยาวขึ้นและเล็กลงได้ด้วยเครื่องรีดลวดโลหะในงานเครื่องประดับ โดยวัสดุไม่แตกหรือ ฉีกขาด อีกทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างหลากหลาย



ภาพที่ 7 ผลลัพธ์ด้านวัสดุที่สามารถรีดเป็นแผ่น



ภาพที่ 8 ผลลัพธ์ด้านวัสดุที่สามารถรีดเป็นเส้น

อภิปรายผล

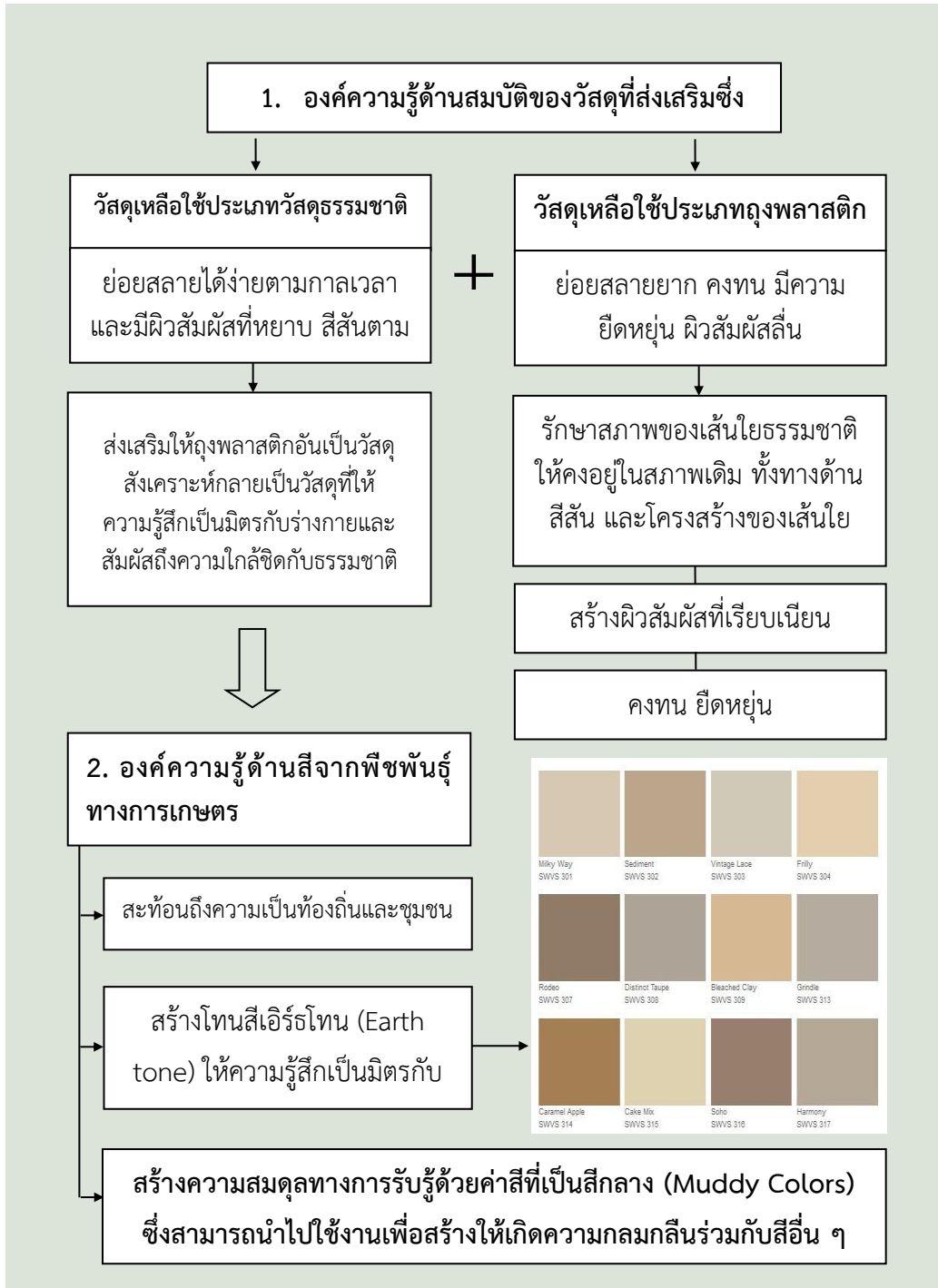
จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายได้ว่า ทางสายกลางอันเป็นพุทธปรัชญาแห่งการปฏิบัติด้วยความพอดี พอประมาณ สามารถนำมาปฏิบัติให้เกิดผลลัพธ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยผู้วิจัยมีจุดหมายที่แน่ชัดในการสร้างวัสดุสำหรับงานเครื่องประดับ เพื่อสร้างความพึงพอใจทางความงามควบคู่ไปกับเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในแง่มุมของการกระตุ้นเตือนให้เกิดการผลิตและบริโภคที่สมเหตุสมผล ไม่ยึดติดกับวัตถุนิยม สร้างสมดุลระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายนั้นอย่างพอเหมาะพอดี คือ ใช้ทรัพยากรในโครงการอัน



เนื่องมาจากพระราชดำริ และถุงพลาสติกเหลือใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยกระบวนการที่พอประมาณ พึ่งพาตนเองได้ภายในครัวเรือน และพึ่งพาเทคโนโลยีในการผลิตด้วยเครื่องมือในการทำเครื่องประดับได้อย่างเหมาะสม จนเกิดผลลัพธ์ตามเป้าประสงค์ คือ ได้วัสดุสำหรับงานเครื่องประดับที่มีคุณค่า มีความงาม มีศักยภาพเหมาะสมต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างรูปร่าง รูปทรง ตามหลักองค์ประกอบศิลป์ อันกระตุ้นให้เกิดการบริโภคที่สมเหตุสมผล สามารถสร้างประโยชน์ทั้งทางด้านร่างกาย พัฒนาจิตใจและกระตุ้นปัญญา สอดคล้องกับแนวคิดของทางสายกลาง คือ จุดที่คุณภาพชีวิตกับความพึงพอใจมาบรรจบกัน หมายความว่า เป็นการได้รับความพึงพอใจด้วยการตอบสนองความต้องการคุณภาพชีวิต (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2548) สอดคล้องกับแนวทางการออกแบบวัสดุอย่างยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 ที่ไม่ได้มองเพียงแค่ความสวยงามที่มาพร้อมกับประโยชน์ใช้สอยเท่านั้น หากแต่ยังคำนึงถึงความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (สุวิทย์ วงศ์จุริราวนิชย์, 2556) มีความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ และมีการวางแผนกระบวนการผลิตที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโลก และผลการวิจัยเพื่อสร้างวัสดุสำหรับงานเครื่องประดับนี้แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของการใช้วัสดุในงานเครื่องประดับ อันสอดคล้องกับสาระสำคัญของเครื่องประดับในยุคสมัยใหม่ตอนปลาย (Late Modern) ปี ค.ศ. 1960 ที่งานเครื่องประดับเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลง ถูกใช้เป็นวัตถุแสดงออกถึงความงาม ความรู้สึก และความคิด ที่สะท้อนบริบทความเศรษฐกิจ และสังคม งานเครื่องประดับในยุคนี้เริ่มมีการตั้งคำถามต่อนิยามของเครื่องประดับและบทบาทของเครื่องประดับที่มีต่อสังคม รูปแบบเครื่องประดับจะแสดงออกในเชิงนามธรรม เป็นรูปทรงที่ต้องการการตีความ เป็นการตั้งคำถามกับผู้สวมใส่ ทำให้งานเครื่องประดับในช่วงนี้สร้างโดยอาศัยองค์ประกอบศิลป์ มีรูปร่าง รูปทรงที่ผ่านการลดรูปให้มีความเรียบง่าย ใส่มุมมองของศิลปินเข้าไปเพื่อกระตุ้นให้ผู้สวมใส่ใช้สติปัญญาในการพิจารณางานมากขึ้น อีกทั้งศิลปินและนักออกแบบมีการใช้วัสดุที่หลากหลาย เช่น กระดาษ เส้นใย และสิ่งทอ สะท้อนและเปิดมุมมองให้เห็นว่า วัสดุมีค่า เช่น ทองคำและอัญมณีไม่ใช่สิ่งสำคัญอีกต่อไป แต่วัสดุและกระบวนการสร้างสรรค์ถูกใช้เป็นตัวเชื่อมโยงเรื่องราว ประสบการณ์ ค่านิยม การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม ทศนคติของผู้ออกแบบและผู้บริโภคเข้าด้วยกันได้เป็นอย่างดี จึงเกิดการใช้วัสดุที่หลากหลายเพื่อการสะท้อนถึงความคิดของมนุษย์ในการแสวงหาวัสดุที่เป็นทางเลือกเพื่อสื่อสารแนวความคิดผ่านผลงานเครื่องประดับร่วมสมัย

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษา และวิจัยเรื่องทางสายกลาง ภูมิปัญญาของศาสนาเพื่อการสร้างวัสดุสำหรับงานเครื่องประดับร่วมสมัย สามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ได้ดังภาพที่ 9



ภาพที่ 9 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย



สรุป/ข้อเสนอแนะ

การนำหลักทางสายกลางมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างวัสดุสำหรับงานเครื่องประดับร่วมสมัย เป็นการศึกษาและวิจัยที่บรรลุลวิฤตประสงค์ในการปฏิบัติอย่างพอประมาณเพื่อไปสู่เป้าหมาย คือ การได้วัสดุที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยกระบวนการที่พอประมาณ ไม่สุดโต่งด้วยการพึ่งพาตนเองเพียงอย่างเดียว แต่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงานเครื่องประดับในรูปแบบของการประยุกต์ใช้เทคนิคเชิงช่างร่วมด้วย วัสดุสำหรับงานเครื่องประดับนี้จึงเป็นวัสดุที่สามารถสะท้อนเนื้อหาสาระแห่งสังคมปัจจุบัน ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้ชักออกแบบและศิลปินสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างสรรค์เป็นผลงานเครื่องประดับร่วมสมัย ที่มีคุณค่าทางด้านสุนทรียศาสตร์ และสามารถสะท้อนให้เห็นมุมมองในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต และเทคโนโลยี ท่ามกลางวิถีแห่งวัฒนธรรมการบริโภค และอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ เนื่องจากวัสดุเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญในการออกแบบ และได้พัฒนาเคียงคู่กันมาตลอด วัสดุในการออกแบบเครื่องประดับในปัจจุบันจึงแตกต่างไปจากการใช้วัสดุสำหรับงานเครื่องประดับในอดีตที่มีการใช้วัสดุประเภทโลหะมีค่า ทองคำ หรืออัญมณี มาสร้างเป็นงานเครื่องประดับเพื่อเป็นวัตถุทางความเชื่อทางวัฒนธรรมและพิธีกรรม การแสดงออกถึงความเป็นตัวตนและสถานะทางสังคม เป็นต้น วัสดุสำหรับงานเครื่องประดับร่วมสมัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม โดยการนำทัศนธาตุ (Visual Elements) ในทางทัศนศิลป์ อันหมายถึงส่วนประกอบของศิลปะที่รวมกันเป็นรูปร่าง รูปทรง เช่น การซ้ำของแผ่นระนาบจนเกิดมิติ และเอื้อให้เห็นค่าของสีที่เกิดจากน้ำหนักสีที่เบาและค่อย ๆ มีความเข้ม เป็นต้น ยกตัวอย่างการใช้งานในลักษณะเดียวกับผลงานของ Michihiro Sato ที่มีการนำวัสดุประเภทกระดาษเหลือใช้มาจัดองค์ประกอบด้วยการซ้ำอย่างละเอียดอ่อนจนเกิดเป็นรูปทรง 3 มิติ โดยกระบวนการสร้างวัสดุในงานวิจัยนี้สามารถขยายผลลัพธ์ให้เกิดธุรกิจ หรือวิสาหกิจชุมชนได้ทั้งในแง่ของสร้างวัสดุที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่ หรือภูมิประเทศด้วยพันธุ์ไม้ประจำท้องถิ่น และการขยายผลเรื่องสีของวัสดุให้สอดคล้องกับทิศทางการออกแบบตามกระแสนิยมเพื่อนำไปสู่การออกแบบงานเครื่องประดับในเชิงศิลปะและเชิงพาณิชย์ต่อไป ที่สำคัญการวิจัยนี้ก่อให้เกิดคุณค่าทางวิชาการที่สามารถแสดงผลให้เกิดการประจักษ์ว่ากระบวนการทางด้านวิชาการและผลงานสร้างสรรค์สามารถดำเนินการควบคู่กันได้อย่างเป็นระบบ อันมีความสัมพันธ์ระหว่างสาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ปรัชญาทางศาสนา และศิลปกรรม ทำให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของวิธีการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการสร้างสรรค์ สามารถกระตุ้นแนวทางการขับเคลื่อนหลักของทางสายกลางที่เป็นรูปธรรมอันไม่ได้มุ่งเป้าเพียงการสร้างคุณค่าทางความงามผ่านการออกแบบเท่านั้น แต่ยังเสริมสร้างคุณประโยชน์ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นอย่างครอบคลุม ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม



แห่งชาติฉบับที่ 9 - 12 อันเป็นยุทธศาสตร์ที่เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ และการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง เครื่องประดับสานต่อความพอเพียง ในศึกษาระดับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) ประจำปีงบประมาณ 2560 เลขที่สัญญา PHD/ 0174/ 2559 ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ซึ่งปัจจุบันอยู่ในการบริหารจัดการของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

เอกสารอ้างอิง

- ธนภูมิ พุ่มจันทร์. (2562). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเศรษฐศาสตร์โดยบูรณาการหลักอริยมรรค เพื่อส่งเสริม คุณลักษณะของนักเรียนตามแนวคิดเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรีชัญ หาญกล้า. (2557). การออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีเพื่อพัฒนางานพื้นถิ่นให้เป็นสินค้าระดับชาติโดยใช้แนวคิดการออกแบบอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาผ้าทอมือ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 1(1), 1-8.
- ปรีชา เกาทอง. (2557). แนวทางการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการสร้างสรรค์ศิลปะวิชาการ. วารสารสมาคมนักวิจัย, 19(2), 5-11.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2548). เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พระมหาวรเดชา อคฺคเตโช. (2558). ทางสายกลางในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนาเศรษฐกิจในปัจจุบัน. เรียกใช้เมื่อ 27 มิถุนายน 2564 จาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/14292>.
- มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2559). ความหมายของเครื่องประดับ. (เล่มที่ 34, เรื่องที่ 4). เรียกใช้เมื่อ 17 ธันวาคม 2561 จาก <https://www.saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=34&chap=4&page=chap4.htm>
- วัดญาณเวศกวัน. (2550). ลักษณะสำคัญของเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ. เรียกใช้เมื่อ 27 มิถุนายน 2564 จาก <https://www.watnyanaves.net/th/book-reading/185/20>



- สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย. (2560). นโยบายและยุทธศาสตร์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เรียกใช้เมื่อ 27 มิถุนายน 2564 จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/ewt_news.php?filename=develop_issue&nid=6420
- สุวิทย์ วงศ์จุริราวิชญ์. (2556). ดีไซน์...เปลี่ยนโลก. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพฯธุรกิจ.